T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/131
KARAR NO : 2024/179
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET: Davacının İ..... .. Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş aktinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N. A.
Vekilleri : Av. S. K. - Av. T. Ö.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. M. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 22/07/1991-26/10/2016 tarihleri arasında İ. ... ... Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 26/10/2016 tarihinde iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 100 TL kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmış, daha sonra bu miktar ıslah edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 14/04/2022 tarih ve E.2021/261, K.2022/154 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davacının kıdem tazminatı talebinin kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş ; Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 10/07/2023 tarih E.2022/1859, K.2023/1300 sayılı kararı ile, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf itirazının kabulü ile, diğer istinaf sebepleri incelenmeksizin eksikliklerin tamamlanması amacıyla dosyanın 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-6 maddesi gereğince esası incelemeden kaldırılmasına, mahkemesine iade edilmesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 24/07/2023 tarih ve E.2023/169, K.2023/171 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı bulunmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 28/12/2023 tarih ve E.2023/2552, K.2023/2575 sayılı kararı ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b.1 hükmü gereğincekesin olarak karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 30.11.2021 tarihli 2019/9786 Esas, 2021/1518 Karar sayılı ilamıyla "Somut olayda, dosya içeriğine göre davacı ders ücreti karşılığı usta öğretici olarak Kaymakam onayı ile davalı Bakanlık bünyesindeki İ. ... ... Merkezi Müdürlüğünde görevlendirilmiştir. Davacı ve İskilip Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürü imzalı 09.09.2003 tarihli sözleşmenin 2. maddesinde davacının saat ücreti ile çalışacağı, gündüz ve gece ile tatil günlerindeki saat ücret miktarı; 3. maddesinde sigorta primine esas gün sayısının ne şekilde hesaplanacağı hususları düzenlenmiştir. Sözleşmenin 4. maddesinde "Usta öğreticiler Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 51-52. maddesine göre görevlendirilirler, 53. maddesindeki görevleri yapar ve sorumlulukları taşırlar"; 5. maddesinde "Usta öğretici sözleşme şartlarından birisini yerine getirmediği takdirde sözleşme Merkez Müdürünce tek taraflı feshedilir. Usta öğretici hiçbir zaman hak iddia edemez ve istenildiği zaman görevine Müdürlükçe son verilir"; 6. maddesinde ise "Usta öğretici Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürünün emir ve direktiflerine uymadığı takdirde ve Müdürlüğün kurslarının huzurunu bozucu söz ve hareketlerde bulunduğu daire sırrını dışarı verdiği takdirde derhal sözleşme iptal edilir" hükümlerine yer verildiği görülmüştür.*
>
> *29. Yukarıda açıklanan sözleşme maddelerinin içeriği, davacının Kaymakam onayı ile görevlendirilmesi ve ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine uygun olarak*

Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ücretler üzerinden ödendiği dikkate alındığında, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Bununla birlikte, sosyal güvenlik yönünden Sosyal Güvenlik Kurumuna primlerinin yatırılmış olmasının da davacının iş sözleşmesi ile çalıştığı anlamına gelmeyeceği açıktır.

31. Bu itibarla, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görev alanına girmediği kabul edilmiştir. Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 18.02.2017 tarihli ve 2015/9-736 E., 2017/25 K. sayılı kararı da aynı yöndedir.

32. Açıklanan nedenlere Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

33. Hâl böyle olunca direnme kararının, Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir." şeklinde karar verilmiştir.

Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği, davacıyaücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89.maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmakla davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabii olduğunun kabulü ile yukarıda bahsedilen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 2022/1706 Esas 2023/722 Karar sayılı ilamı uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davada idari yargının görevli olduğundan davanın dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: (Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere)

1-Davada idari yargının görevli olması nedeni ile HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı bulunmadığından davanın usulden REDDİNE..."

4. Davacı vekili bu kez, 1.000 TL kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 14. İdare Mahkemesi 13/02/2024 tarih ve E.2024/211 sayılı kararı**ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi bulunduğu, talep edilen işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bu uyuşmazlıkta iş mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, İ. ... ... Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalıştığı, iş akdinin davalı tarafından gerekçe gösterilmeksizin sona erdirildiğinden hak kazandığı kıdem tazminatının ödenmediğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00- TL kıdem tazminatının faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davacı ile idare arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümü adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Mahkememiz dava dosyası (fiziki) ile Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 28.12.2023 tarih ve E:2023/2552, K:2023/2575 sayılı kararı ile görevsizlik kararı veren İskilip Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/169, K.2023/171 sayılı dava dosyası Mahkememizce temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve olumsuz görev uyuşmazlığı hakkında bir karar verilinceye kadar dava dosyasının incelenmesinin ertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

6. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

7. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

8. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

9. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

10. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

11. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

12. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

13. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

14. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

15. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

16. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği

tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacının İ. ... ... Halk Eğitim Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin feshi nedeniyle, kıdemtazminatı alacağının faizi ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

20. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 14. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 24/07/2023 tarih ve E.2023/169, K.2023/171 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 14. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 24/07/2023 tarih ve E.2023/169, K.2023/171 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

06/05/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN